

Enschedese gymnastiekverenigingen versterken elkaar én hun stad

Gymnastiekverenigingen in Enschede opereerden tot voor kort solistisch. Door gebrek aan samenwerking lieten zij kansen liggen om de turnsport en de gymnastiek binnen de gemeente te versterken. Gemeente, KNGU en de NSA pakt de uitdaging aan om verenigingen bij elkaar te brengen. De resultaten mogen er zijn.

In de periode 2007 -2011 participeerden twee gymnastiekverenigingen in Enschede in het project 'Meedoen Alle Jeugd door Sport' van het ministerie van VWS. Doel van dat project was de instroom van kinderen en jongeren bij sportverenigingen structureel te vergroten. Ondanks de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen slaagden die twee verenigingen er niet in om de doelen te verwezenlijken.

Henny Breukers, destijds verantwoordelijk voor Sportactivering bij de gemeente Enschede (tegenwoordig is hij adviseur Opgroeien en Ontwikkeling bij de gemeente), had sterk het gevoel dat niet alleen deze twee verenigingen, maar alle Enschedese gymnastiekverenigingen kansen laten liggen. "Bij veel scholen was er bijvoorbeeld behoefte aan peuter- en kleutergym", vertelt hij. "Verenigingen slaagden er echter niet in om aan die vraag tegemoet te komen. Via gemeentelijke consultants hebben we zelf kleutergymgroepen opgezet, maar eigenlijk is dat niet iets dat een gemeente zou moeten doen."

Amsterdams voorbeeld

Dat het anders kon, bleek in diezelfde periode in Amsterdam. Daar verenigden vijf, later zelfs negen, Amsterdamse gymnastiekverenigingen zich tijdens 'Meedoen Alle Jeugd door Sport' in een stichting. Die slaagden er samen in om het aantal gymnastiek- en turnclinics op scholen sterk uit te breiden en daarmee het bereik van hun sport te vergroten. Bovendien richtte Turnstad Amsterdam met behulp van trainers van verschillende verenigingen dependances op in wijken zonder gymnastiekvereniging. Door al die activiteiten groeide de instroom van Amsterdamse kinderen en jongeren bij de verenigingen. Breukers: "Meer jeugdleden betekent ook meer subsidie voor de verenigingen, dus die premie lieten de verenigingen in Enschede tot dat moment ook lopen." Breukers besloot in samenspraak met de KNGU te investeren in samenwerking tussen plaatselijke gymnastiekverenigingen. Hij nodigde de verenigingen uit om onder begeleiding van Klaasjan Takken, adviseur bij de NSA, de mogelijkheden van samenwerking te verkennen.

Waarderende benadering

Tijdens die eerste bijeenkomst was de sfeer afwachtend en enigszins wantrouwig. Michael Hollander, districtsconsulent Oost van de KNGU, snapt dat terugkijkend wel. "Die verenigingen bestaan vaak al vele jaren en zijn voortgekomen uit de traditionele zuilen", verklaart hij. "Dit brengt een enorm verschil in cultuur met zich mee. Bovendien zijn er verenigingen die een wedstrijdselectie hebben en weer andere verenigingen zijn puur recreatief actief."

Henny Breukers van de gemeente Enschede en Karin Laagland van de KNGU openden de eerste bijeenkomst van het traject met een appèl op de verenigingen om de kans aan te grijpen om gebruik te maken van de mogelijkheden die er in Enschede waren. Vervolgens kregen de verenigingen de gelegenheid om te vertellen waarmee zij bezig waren en welke uitdagingen zij bij hun activiteiten ondervinden. Ook gaven verenigingen aan dat ze graag meer ondersteuning van de gemeente en de KNGU krijgen om uitdagingen aan te gaan, en werd duidelijk dat in het onderlinge contact tussen de verenigingen verbeteringen mogelijk waren.

Om in te spelen op de vragen van de verenigingen, gemeente Enschede en KNGU, maakte Klaasjan Takken gebruik van de waarderende benadering. De essentie van die werkmethode is dat deze inspeelt op de drijfveren, positieve ervaringen, bewustwording van kansen, verbindingen leggen en uitgaan van eigen kracht. "Ik liet vertegenwoordigers van verenigingen elkaar vertellen over de successen die zij met hun vereniging behaald hebben", legt hij uit. "Dat kon van alles zijn; niet alleen op sportief gebied, maar ook verhalen over een succesvol jeugdkamp, een getalenteerde turnster, een gezellig kerstfeest of betrokken ouders waren welkom." De luisterende partij mocht intussen alleen om verheldering vragen, maar het verhaal van de verteller niet afkraken, onderuit halen of bagatelliseren. Door de nadruk op de successen te leggen, bereikte Takken dat verenigingen van elkaar hoorden waar zij trots op waren. Bovendien kregen zij een beeld van elkaars drijfveren, energie en mogelijkheden. Een belangrijke doel van deze sessie was echter ook het ombuigen van de sfeer. "Door via positieve verhalen de passie aan te jagen, kregen de verenigingsvertegenwoordigers ideeën en begonnen ze in mogelijkheden te denken in plaats van in beperkingen."

Energie

De waarderende benadering werkte positief op de groep vertegenwoordigers van Enschedese gymnastiekverenigingen. Takken: "De nadruk op successen prikkelde de vertegenwoordigers. Zij kregen een indruk van elkaars sterke kanten. In de volgende bijeenkomst zijn we daarop doorgegaan. De deelnemers maakten samen een complete lijst van alle succesfactoren en positieve punten van de verenigingen samen."

Geleidelijk ontstond daardoor het gevoel dat de verenigingen van elkaar konden leren, elkaar konden aanvullen en samen veel mogelijkheden konden benutten."

Die positieve energie was precies wat Takken met de verenigingen wilde bereiken. "Gemeente en KNGU zouden verenigingen wellicht kunnen dwingen tot samenwerking, maar als de verenigingen zelf daar de voordelen niet van inzien en niet beseffen wat de mogelijkheden zijn, leidt dat nauwelijks tot resultaten", legt hij uit. "Alleen als de wil tot samenwerking vanuit de verenigingen zelf komt, is er kans op succesvolle en duurzame coöperatie."

Focuspunten

Na deze inventarisatie waarin de sterke punten van de verenigingen op een rij zijn gezet, volgde een cruciale, opbouwende stap. "Op basis van de succesfactoren is gebrainstormd over wat we in Enschede samen kunnen bereiken", vertelt Anneke Bouwens, bestuurslid van G.V. Sportlust, een van de Enschedese gymnastiekverenigingen. 'Dat leverde een long list van mogelijkheden op onder te verdelen in thema's." Op voorstel van Klaasjan Takken kozen de verenigingen drie zogenaamde focuspunten. "Bij aanvang van een samenwerking moet je niet teveel hooi op je vork nemen. Bovendien is het belangrijk te beginnen met realistische, haalbare doelen. Als een cluster van verenigingen daar succesvol mee zijn, genereert dat energie om de samenwerking geleidelijk uit te breiden.' De focuspunten die de verenigingen kozen waren gericht op: verschillende doelgroepen, topselecties van de verenigingen, breedtesport en kaderontwikkeling.

Kaderontwikkeling

De KNGU organiseerde in Enschede en omgeving nog geen opleidingen. Voor veel jonge meiden die geïnteresseerd zijn door te stromen als assistent voor jongere turngroepen, is het maken van verre reizen nog een te grote hindernis. "Dergelijke cursussen zijn wel belangrijk, omdat we daarmee meiden langer aan de verenigingen binden", legt Anneke uit, die namens een werkgroep rond dit focuspunt contactpersoon was. "We hebben geïnventariseerd hoe groot de belangstelling voor opleidingen was. Vervolgens is contact gelegd met de KNGU. Op deze manier kon een minimaal aantal cursisten worden gegarandeerd voor de assistentenopleidingen 2 en leider 3 en een jurycursus.' Omdat de werkgroep namens alle lokale gymnastiekverenigingen onderhandelde en de gemeente Enschede bovendien een eenmalige subsidie in het vooruitzicht stelde, was het pleit snel gewonnen. Inmiddels zijn de cursussen in Enschede al weer achter de rug .

Selectietrainingen

Het tweede focuspunt was gericht op collectieve selectietrainingen. Een aantal verenigingen heeft een selectie van getalenteerde turnsters en turners. De omvang daarvan verschilt van vereniging tot vereniging. De behoefte daaraan echter niet. De toppers willen een stevige training op hun eigen niveau. Daar is een accommodatie voor nodig en een goede, onafhankelijke trainer. Namens de Enschedese verenigingen onderzocht een werkgroep de mogelijkheden. Dit leidde tot een drietal uitgewerkte voorstellen, inclusief de voor- en nadelen. Inmiddels hebben de verenigingen een keuze gemaakt en traint de collectieve selectie op zondagmorgen in de topturnhal in Almelo onder leiding van een trainer van Topturnen Oost-Nederland. De voordelen zijn evident: de kosten voor de toplocatie en -trainer zijn samen beter op te brengen, selectieturners kunnen zich verbeteren en eigen trainers krijgen tegelijkertijd inzicht in de aanpak van een toptrainer.

Breedtesport

Ook het derde focuspunt wisten de samenwerkende verenigingen tot een succes te maken. "Normaal gesproken organiseert iedere vereniging alleen een clubkampioenschap", legt Anneke Bouwens uit. "Hoewel zij normaal gesproken niet op wedstrijd sport gericht zijn, is één wedstrijd per jaar wel wat mager. Daarom hebben we samen de Enschedesche Kampioenschappen georganiseerd. Een groot succes, met veel deelnemers en publiciteit in de plaatselijke pers".

Vervolg

Drie succesvolle focuspunten, dat is de oogst van het eerste jaar van samenwerking van de gymnastiekverenigingen in Enschede. Ook informeel is de samenwerking een succes. De verenigingen hebben regelmatig contact met elkaar en maken inmiddels af en toe gebruik van elkaars trainers. Alle betrokkenen zijn ervan overtuigd dat er meer doelen te behalen zijn. Maar nu nog even niet. "Er liggen plannen genoeg, maar we hebben besloten dit seizoen geen nieuwe focuspunten te benoemen. Eerst willen we de bereikte resultaten verankeren." aldus Bouwens.

Volgens Michael Hollander van de KNGU is die pas op de plaats ook nodig om de betrokken verenigingen op één lijn te houden. Hollander: "De ene vereniging wil en kan sneller nieuwe initiatieven oppakken dan de andere. Verschillen zijn niet erg, maar scheefgroei kan ondermijnend zijn voor de samenwerking." Dat neemt niet weg dat hij optimistisch is over de toekomst van gymnastiek en de turnsport in Enschede.

Meer informatie

Klaasjan Takken, projectleider van de NSA.

T 088 246 81 00

E k.takken@sportalliantie.nl